

POGLAVLJE 4: SLOBODNO KRETANJE KAPITALA

Zemlje članice moraju ukloniti, uz neke izuzetke, sva ograničenja kretanja kapitala i unutar EU i između zemalja članica i trećih zemalja. *Acquis* je zasnovan na Ugovoru o funkcionisanju Evropske unije, posebno članovima 63-66. Definicija različitih tipova kretanja kapitala oslanja se na Aneks 1 Direktive 88/361/EEZ. Relevantna sudska praksa Evropskog suda kao i Saopštenja Komisije 97/C220/06 i 2005/C293/02 pruža dodatna tumačenja gore navedenih članova.

Acquis takođe podrazumijeva i pravila koja se odnose na plaćanja. Osnovno zakonodavstvo - Direktiva 2007/64/EZ o uslugama plaćanja na unutrašnjem tržištu (PSD) i njena nasljednica, Direktiva (EU) 2015/2366 - PSD2, koja će se početi primjenjivati od 13. januara 2018. godine, su pravni temelji za stvaranje jedinstvenog EU platnog tržišta. PSD/PSD2 uspostavlja moderan i sveobuhvatan set zakona primjenjivih na sve usluge nacionalnih i prekograničnih plaćanja u Evropskoj uniji. Cilj je učiniti prekogranična plaćanja podjednako jednostavnim, efikasnim i sigurnim kao što su "nacionalna" plaćanja unutar zemlje članice, povećavajući istovremeno prava korisnika usluga plaćanja. PSD/PSD2 takođe ima cilj poboljšanja konkurentnosti otvaranjem platnih tržišta za nove učesnika, te omogućujući veću efikasnost i smanjenje troškova. Istovremeno, Direktiva omogućuje potrebnu pravnu platformu za Jedinstvenu zonu za plaćanje u eurima (SEPA).

Iz tehničke perspektive, posebna pravila za pan-evropske kreditne transfere i direktno zaduživanje u eurima su definisana u Uredbi (EU) 260/2012 - Uredba SEPA. U pogledu naknada za usluge plaćanja, Uredba (EZ) broj 924/2009 o prekograničnom plaćanju u EU eliminiše razlike u naplatama za prekogranična i nacionalna plaćanja u eurima u iznosu i do 50.000 EUR. To se primjenjuje na sva elektronska plaćanja (prenose kredita, direktno zaduživanje, plaćanja posredstvom debitnih i kreditnih kartica i podizanja gotovine na bankomatima.

Direktiva 2009/110/EZ⁵ o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronski novac dopunjuje PSD/PSD2 i omogućuje upotrebu elektronskog novca unutar EU postavljanjem pravila u vezi sa odobravanjem i poslovanjem institucija za elektronski novac. Institucije elektronskog novca su treća kategorija pružalaca platnih usluga, van tradicionalnih kreditnih institucija (banaka) i isplatnih institucija (kreiranih od strane PSD-a).

Uredba (EU) 2015/751 reguliše međubankovne naknade za platne transakcije na temelju kartica i uvodi nekoliko pravila poslovanja za sve programe zasnovane na karticama u EU.

Direktiva 2005/60/EZ⁶ (kojom se ukida Direktivu 91/308/EEZ, koja je izmijenjena Direktivom 2001/97/EZ zahtijeva od entiteta koji podliježu Direktivi da primjenjuju dubinsku analizu klijenta (CDD) i da prijave sumnjive transakcije, kao i da preduzmu relevantne mjere podrške kao što je vođenje evidencije, obuka i utvrđivanje internih procedura. Ključni zahtjev za borbu protiv finansijskog kriminala je stvaranje djelotvornih administrativnih kapaciteta i kapaciteta za provođenje zakona, uključujući saradnju između nadzornih organa, organa reda i zakona i tužilaštava. Direktiva se izjednačava sa i prevazilazi 40 relevantnih preporuka o pranju novca i devet posebnih preporuka o finansiranju terorizma Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca (FATF). Pored Direktive 2005/60/EZ, *acquis* u ovoj oblasti čine i

⁵ Direktiva 2009/110/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. septembra 2009. godine o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronski novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju van snage Direktive 2000/46/EZ (Sl.gl. 267, 10.10.2009., str. 7)

⁶ Direktiva 2005/60/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. oktobra 2005. o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Direktiva Komisije 2006/70/EZ⁷ i Uredba (EZ) br. 1781/2006⁸. Ti pravni akti se mijenjaju novim okvirom AML/CFT po usvajanju Direktive 2015/849⁹ (4. AML direktiva) i Uredbe 2015/847¹⁰ (Uredba o prenosu novčanih sredstava), koja treba biti preuzeta 26. juna 2017.

U tom kontekstu vrlo je važno napomenuti da je Komisija 14. jula 2016. godine stavila Bosnu i Hercegovinu na listu zemalja visokog rizika, u skladu sa članom 9. Direktive 2015/849¹¹, što znači da ova zemlja ima vrlo važne nedostatke u pogledu AML-a.

Pravne tekovine takođe uključuju Uredbu (EZ) 1889/2005¹², kao i dvije konvencije Vijeća Evrope (VE) (CETS 141 i 198¹³) i EU zakonodavstvo o saradnji policije i pravosuđa (uključujući Zajedničku akciju 98/699/PUP od 3. decembra 1998, Okvirnu odluku Vijeća 2001/500/PUP i Protokol od 30. novembra 2000. koji proširuju nadležnost Europolu na pranje novca). Pored toga, Odluka Vijeća 2000/642/PUP od 17. oktobra 2000. i Direktiva 2015/849 uspostavljaju načine i mehanizme saradnje između Finansijskih obavještajnih jedinica (FOJ jedinica) zemalja članica.

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju su već utvrđene određene obaveze u oblasti koje pokriva ovo poglavlje. Prilikom pružanja odgovora na postavljena pitanja, navedite u kojoj je fazi provođenje tih obaveza.

I. KRETANJE KAPITALA I PLAĆANJA

1. Navedite kako je zakonski definisana raspodjela nadležnosti o slobodnom kretanju kapitala između različitih nivoa vlasti i opišite koje su institucije nadležne po tom pitanju.
2. Na osnovu tabela u prilogu, prikažite stanje za svaku vrstu kapitalne transakcije (da li je transakcija liberalizovana, da li postoje uslovi vezani za liberalizaciju, postupci odobranja, primjenjivi domaći propisi, itd.).
3. Kakvi su planovi i vremenski rokovi za potpunu liberalizaciju srednjoročnog i dugoročnog kretanja kapitala? Napravite razliku između već usvojenih odluka, mjera koje se planiraju i uslovnih mjera.
4. Opišite ključne karakteristike zakonodavstva o deviznom poslovanju.
5. Dajte komentar o strategiji za liberalizaciju kratkoročnog kretanja kapitala. Na koji način je ta strategija povezana sa ostalim ekonomskim procesima? U kojoj mjeri je usklađena sa ciljevima drugih politika, posebno sa deviznim kursom? S obzirom na iskustvo u drugim državama, da li je veća vjerovatnoća da će doći do pretjeranih priliva nego do početnih odliva? Koji instrumenti su dostupni za upravljanje prilivima?

osobe i tehničkim kriterijima za postupke pojednostavljene dubinske analize klijenta i za oslobođenje na temelju finansijske djelatnosti koja se provodila povremeno ili u vrlo ograničenom opsegu

⁸ Uredba (EZ) br. 1781/2006 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. novembra 2006. o podacima o uplatiocu koji su priloženi uz prenose finansijskih sredstava.

⁹ Sl. gl. L 141, 5.6.2015., 73.

¹⁰ Sl. gl. L 141, 5.6.2015., str. 1.

¹¹ Aneks 1 Delegiranoj odluci Komisije 2016 C(2016) 4180 usvojenoj 14. jula 2016.

¹² Uredba (EZ) br. 1889/2005 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. oktobra 2005. o kontroli gotovog novca koji se unosi ili iznosi iz EU.

¹³ Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom (tzv. Strazburška konvencija; CETS br. 141); Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom i o finansiranju terorizma (Varšavska konvencija; CETS br. 198).

6. U pogledu konvertibilnosti valute, da li je Bosna i Hercegovina prihvatila status iz člana VIII po MMF-u? Ako nije, da li Bosna i Hercegovina može da dostavi informacije o tome koja su preostala tehnička pitanja?
7. Kakve su obaveze države u vezi sa obveznicama izdatim za plaćanje stare devizne štednje: glavnica/kamata? Koja je tržišna vrijednost ovih obveznica (u procentima)? Za šta se ove obveznice mogu koristiti?
8. Koji je doprinos direktnih stranih investicija (DSI) za razvoj privrede? Da li postoje ograničenja koja se primjenjuju na DSI? Koliki je iznos priliva od direktnih stranih investicija (na godišnjem nivou i *per capita*) tokom proteklih pet godina? Koji je iznos aktive DSI? Iz kojih su zemalja poticali prilivi i aktiva i u koje sektore su uglavnom usmjeravani? Koliki je bio udio *brown-field* investicija (npr. u kontekstu privatizacije), a koliki *green-field* investicija?
9. Dajte komentar u vezi sa privatizacijom preduzeća u državnom vlasništvu (SOEs) u prošlosti kao i onih predviđenih u budućnosti.¹⁴ Dajte kratak pregled dosad završenih procesa privatizacije, glavnih zastoja koji su se dogodili tokom tih procesa i argumente o tome kako državne vlasti namjeravaju riješiti problem ovakvih zastoja u budućnosti i završiti proces privatizacije, uključujući i vremenski okvir. Koji su sektori uključeni? Da li država zadržava neka posebna prava (npr. „posebne akcije“, zastupljenost u upravnim odborima, pravo veta na važne odluke) u privatizovanim privrednim društvima? Koliko je preostalih akcija u državnom vlasništvu u privatizovanim privrednim društvima? Ko/koja institucija je nadležna za upravljanje ovim akcijama? Kako je država zastupljena u privrednim društvima u kojima posjeduje akcije? Da li postoji strategija ili akcioni plan za upravljanje državnim kapitalom?
10. Da li je finansijski sistem dovoljno razvijen da bi se nosio sa većom slobodom kretanja kapitala? Kakve su implikacije za finansijski nadzor? Da li postoji jasno razdvajanje nadležnosti između organa koji su zaduženi za finansijski nadzor? Dostavite detalje.
11. Da li značajniji priliv kapitala pruža mogućnost za stabilnije otvaranje kapitalnog računa, odobravanjem rezidentima da investiraju u inostranstvu? U tom kontekstu, koja se investiciona pravila primjenjuju na institucionalne investitore (npr. penzioni fondovi) u vezi sa ulaganjem u strane vrijednosne papire?
12. Detaljno objasnite prirodu i obim ograničenja za sticanje nepokretnosti za strance (tj. fizička i pravna lica iz EU i trećih zemalja) u Bosni i Hercegovini. Navedite detalje o tome kako domaće zakonodavstvo reguliše pravo stranaca na sticanje nepokretnosti. Navedite sve planove za zakonodavne promjene u ovoj oblasti, kao i okvirne vremenske rokove.
13. Opišite oblasti obuhvaćene planovima za moguću liberalizaciju investiranja u nepokretnosti u Bosni i Hercegovini, praveći razliku, ukoliko je prikladno, između poljoprivrednih, šumskih, industrijskih, stambenih (gradskih, seoskih, priobalnih) i sigurnosnih oblasti. U tom kontekstu, koliki je napredak ostvaren na uspostavljanju zemljišnih knjiga?
14. Da li postoje investicioni sporazumi sa trećim zemljama koji omogućavaju pristup investicijama prije osnivanja privrednih društava? Sa kojim zemljama su zaključeni sporazumi o investiranju? Dostavite relevantne informacije o datumima ratifikacije,

¹⁴ Vodite se definicijom preduzeća u državnom vlasništvu Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), npr. preduzeća u kojima država ima značajnu kontrolu putem punog, većinskog ili značajnog manjinskog vlasništva. Uključite i preduzeća u državnom vlasništvu koja su u vlasništvu centralne vlade, kao i preduzeća u državnom vlasništvu čiji su vlasnici regionalne i lokalne vlasti.

prvobitnom trajanju sporazuma, procedurama automatskog obnavljanja i periodima tokom kojih važe stečena prava? Da li takvi sporazumi sadrže klauzulu o organizaciji za regionalnu ekonomsku integraciju? Koji se sektori obično isključuju (npr. vazduhoplovstvo, pomorski transport, ribarstvo, audiovizuelna industrija, itd.) iz takvih sporazuma? (*c.f. poglavlje 30 - vanjski odnosi*)

II. SISTEMI PLAĆANJA

15. Koja su opšta pravila koja uređuju bezgotovinsko plaćanje u Bosni i Hercegovini?
16. Koji se opšti uslovi primjenjuju za prekogranična plaćanja između Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, naročito zemalja članica EU? Da li se oni razlikuju od uslova u vezi sa nacionalnim plaćanjima? Ako se razlikuju, opišite glavne razlike.
17. Da li su banke jedine ovlašćene institucije koje vrše transakcije plaćanja? Ako nisu, koje druge institucije su ovlašćene da ih vrše? Objasnite proces i zahtjeve koje je potrebno ispuniti da bi institucija van bankarskog sistema dobila odobrenje, ako je primjenjivo.
18. Da li su informacije o uslovima kojima podliježe korišćenje platnih usluga potpuno transparentne i lako dostupne korisnicima tih usluga? Da li se od finansijskih institucija zahtijeva da obavještavaju svoje klijente o ovim uslovima? Ako se zahtijeva, detaljno opišite informacije koje moraju da dostave finansijske institucije.
19. Da li se od finansijskih institucija zahtijeva da dostave svojim klijentima informacije (a) prije, (b) odmah nakon transakcije plaćanja (bilo za pojedinačne transakcije ili za transakcije obuhvaćene okvirnim ugovorom)? Ako se zahtijeva, opišite informacije koje moraju da dostave finansijske institucije.
20. Da li postoje bilo kakva posebna pravila u vezi sa naplatom usluga plaćanja? Da li su ona regulisana na neki način? Ako jesu, opišite ih.
21. Kakva su pravila u vezi sa odobravanjem transakcija plaćanja? Da li postoje bilo kakva posebna pravila u vezi sa odgovornošću za neovlašćeno vršenje transakcija plaćanja? Da li postoje pravila u vezi sa opozivom platnih naloga? Opišite ih.
22. Koja su pravila u slučaju neizvršenog plaćanja ili izvršenja plaćanja koje se razlikuje od instrukcija koje je dao klijent? Da li postoje različita pravila za nacionalna i prekogranična plaćanja? Da li je predviđena naknada za klijenta?
23. Da li postoje vremenska ograničenja i datumi valute za izvršenje transakcija plaćanja? Ako postoje, opišite ih (za nacionalne i prekogranične transakcije). Da li postoji naknada korisniku platnih usluga ako se prekorači vremensko ograničenje, datum valute ili krajnji rok koji je dogovoren sa klijentom?
24. Da li postoji sistem žalbi koji je uspostavljen za rješavanje sporova između klijenata i pružalaca platnih usluga? Ako postoji, objasnite sistem. Da li su imenovani nadležni organi koji vode računa o postupanju u skladu sa zakonima plaćanja i koji rješavaju žalbe? Ako postoje, objasnite njihove nadležnosti.
25. Da li postoji procedura za vansudsko poravnanje sporova? Ako postoji, objasnite je. Takođe navedite zakonodavstvo kojim se uređuje vansudsko poravnanje sporova kod rješavanje sporova u vezi sistema plaćanja.

III. BORBA PROTIV PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

26. U vezi sa usklađivanjem sa Uredbom (EU) br. 648/2012 i Direktivom (EU) 2015/849 o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema radi pranja novca i finansiranja terorizma, odgovorite na sljedeća pitanja:
- a) Na koji je način pranje novca/finansiranje terorizma definisano kao krivično djelo, koje krivične radnje su obuhvaćene zakonom i kako se definiše pranje novca/finansiranje terorizma? Kakve su kazne? Da li je pranje sopstvenih prihoda definisano kao krivično djelo?
 - b) Koje su institucije i profesije obuhvaćene zakonodavstvom i na koje se djelatnosti ono odnosi?
 - c) Na koji način i koji nadležni organ provjerava integritet ustanova i profesija navedenih pod tačkom b)?
 - d) Kada/u kojim situacijama je potrebno izvršiti identifikaciju klijenata i krajnjih korisnika i koja sredstva identifikacije su prihvaćena? Navedite sve posebne mjere za otvaranje računa ili obavljanje transakcija bez ličnog prisustva;
 - e) Navedite da li su štedne knjižice vlasnika ili drugi instrumenti vlasnika dopušteni u Bosni i Hercegovini?
 - f) Kada i o čemu tačno su institucije i profesije navedene pod tačkom b) obavezne da izvještavaju FOJ-u (finansijsku obavještajnu jedinicu) u vezi sa pranjem novca/finansiranjem terorizma? Da li su nadzorni ili drugi nadležni organi takođe obavezni da o tome izvještavaju FOJ-u? Da li je zabranjeno da institucije koje su u obavezi da dostavljaju izvještaj dojavu klijentima da je određena informacija prijavljena ili će biti prijavljena FOJ-i? Da li režim sankcija obuhvata dojavu?
 - g) Da li su institucije i profesije navedene u tački b) obavezne da vode evidenciju? Navedite sadržaj te obaveze (koji dokumenti, period zadržavanja, itd.);
 - h) Da li su institucije i profesije navedene u tački b) obavezne da primjenjuju interne procedure i sprovode obuku zaposlenih u vezi sa pranjem novca/finansiranjem terorizma? Navedite mjere;
 - i) Navedite da li se nad institucijama i profesijama navedenim u tački b) vrši nadzor u vezi sa ispunjavanjem obaveza navedenih u tačkama c) do h) i u kojoj mjeri?
 - j) Na koji su način nadležni organi obavezni da daju povratne informacije institucijama i profesijama navedenim u tački b) (posebne/povratne informacije od slučaja do slučaja, uopštene povratne informacije, ostalo)?
 - k) Koje kazne postoje za kršenje regulative u oblasti sprečavanja pranja novca/finansiranja terorizma? Osim administrativnih sankcija za kršenje regulative u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma (AML/CTF) zakon, da li postoje druge sankcije u oblasti AML/CTF-a, kao što je krivično gonjenje, oduzimanje licence i sl.?
27. Detaljno objasnite način rada FOJ-e, nadzornih organa i organa za sprovođenje zakona s obzirom na, između ostalog, raspoložive resurse (osoblje i budžet), operativna ovlašćenja, nezavisnost, međunarodnu/unutrašnju saradnju između nadležnih organa i postignute rezultate u vezi sa primljenim izvještajima o sumnjivim transakcijama, istragama nadzora (uključujući otkrivene prekršaje, izrečene sankcije), naloge za zamrzavanje/zapljenu, finansijske istrage, konfiskacije i pokrenute krivične postupke/podignute optužnice/presude.

28. Da li Bosna i Hercegovina pokazuje visok nivo političke posvećenosti implementaciji Preporuka Udarne grupe za kontrolu i sprečavanje pranja novca (FATF)? Da li je u tom pogledu izrađen akcioni plan i ako jeste:
- a) Koje mjere su predviđene, i na koji vremenski rok se odnose?
 - b) Kako se implementira akcioni plan FATF-a?
 - c) Da li postoje tijela zadužena da nadgledaju provedbu?
29. Da li postoji propis o sprečavanju korišćenja finansijskih sistema u svrhe pranja novca/finansiranja terorizma? Opišite njegove glavne elemente.

Bosna i Hercegovina

Aranžmani primjenjivi na situaciju u pogledu kretanje kapitala zaključno s (mjesec) (godina)

Vrsta transakcije	Referentno zakonodavstvo	Opis postojećeg sistema
I. DIREKTNE INVESTICIJE ¹¹		
A. Direktne investicije nerezidenata na teritoriji države		
B. Direktne investicije rezidenata u inostranstvu		
II. INVESTICIJE U NEPOKRETNOSTI (nisu uključene pod I)		
A. Investicije u nepokretnosti nerezidenata na teritoriji države		
B. Investicije u nepokretnosti rezidenata u inostranstvu		

III. DJELATNOSTI KOJE SE TIČU VRIJEDNOSNIH PAPIRA KOJIMA SE UOBIČAJENO TRGUJE NA TRŽIŠTU KAPITALA (nisu uključene pod I, IV i V) ¹²		
A. Transakcije vrijednosnim papirima na tržištu kapitala		
1. Sticanje domaćih vrijednosnih papira kojima se trguje na berzi od strane nerezidenata		
2. Sticanje stranih vrijednosnih papira kojima se trguje na berzi od strane rezidenata		
3. Sticanje domaćih vrijednosnih papira kojima se ne trguje na berzi od strane nerezidenata		
4. Sticanje stranih vrijednosnih papira kojima se ne trguje na berzi od strane rezidenata		
A. Uvrštenje vrijednosnih papira na tržište kapitala		
1. Uvrštenje domaćih vrijednosnih papira na strano tržište kapitala		
2. Uvrštenje stranih vrijednosnih papira na domaće tržište kapitala		

12

a) Akcije i drugi vlasnički vrijednosni papiri.

b) Obveznice

IV. DJELATNOSTI KOJE SE TIČU JEDINICA PREDUZEĆA ZA ZAJEDNIČKA ULAGANJA ¹⁵

A. Transakcije u jedinicama preduzeća za zajednička ulaganja		
1. Sticanje jedinica domaćih preduzeća kojima se trguje na berzi od strane nerezidenata		
2. Sticanje jedinica stranih preduzeća kojima se trguje na berzi od strane rezidenata		
3. Sticanje jedinica domaćih preduzeća kojima se ne trguje na berzi od strane nerezidenata		
4. Sticanje jedinica stranih preduzeća kojima se ne trguje na berzi od strane rezidenata		

15

- a) Jedinice preduzeća za zajednička ulaganja u vrijednosne papire kojima se uobičajeno trguje na tržištu kapitala (akcije, ostale dionice i obveznice).
- b) Jedinice preduzeća za zajednička ulaganja u vrijednosne papire ili instrumente kojima se uobičajeno trguje na tržištu novca.
- c) Jedinice preduzeća za zajednička ulaganja u druga sredstva.

A. Uvrštenje jedinica preduzeća za zajednička ulaganja na tržište kapitala		
1. Uvrštenje jedinica domaćih preduzeća za zajednička ulaganja na strano tržište kapitala		
2. Uvrštenje jedinica stranih preduzeća za zajednička ulaganja na domaće tržište kapitala		

V. DJELATNOSTI KOJE SE TIČU VRIJEDNOSNIH PAPIRA I DRUGIH INSTRUMENATA KOJIMA SE UOBIČAJENO TRGUJE NA TRŽIŠTU NOVCA		
A. Transakcije vrijednosnim papirima i drugim instrumentima na tržištu novca		
1. Sticanje vrijednosnih papira i instrumenata domaćeg tržišta novca od strane nerezidenata		
2. Sticanje vrijednosnih papira i instrumenata stranog tržišta novca od strane rezidenata		

B. Uvrštenje vrijednosnih papira i drugih instrumenata na tržište novca		
1. Uvrštenje domaćih vrijednosnih papira i instrumenata na strano tržište novca		
2. Uvrštenje domaćih vrijednosnih papira i instrumenata na strano tržište novca		

VI. DJELATNOSTI KOJE SE TIČU TEKUĆIH I ŠTEDNIH RAČUNA KOD FINANSIJSKIH INSTITUCIJA		
A. Djelatnosti s domaćim finansijskim institucijama koje provode nerezidenti		
B. Djelatnosti sa stranim finansijskim institucijama koje provode rezidenti		

VII. KREDITI U VEZI S POSLOVNIM TRANSAKCIJAMA ILI PRUŽANJEM USLUGA U KOJIMA UČESTVUJE REZIDENT		
A. Krediti koje nerezidenti odobravaju rezidentima		
1. Kratkoročni (kraće od godinu dana)		
2. Srednjoročni (od jedne do pet godina)		
3. Dugoročni (pet godina ili duže)		
A. Krediti koje rezidenti odobravaju nerezidentima		
1. Kratkoročni (kraće od godinu dana)		
2. Srednjoročni (od jedne do pet godina)		
3. Dugoročni (pet godina ili duže)		

VIII. FINANSIJSKI ZAJMOVI I KREDITI		
A. Zajmovi i krediti koje nerezidenti odobravaju rezidentima		
1. Kratkoročni (kraće od godinu dana)		
2. Srednjoročni (od jedne do pet godina)		
3. Dugoročni (pet godina ili duže)		
B. Zajmovi i krediti koje rezidenti odobravaju nerezidentima		
1. Kratkoročni (kraće od godinu dana)		
2. Srednjoročni (od jedne do pet godina)		
3. Dugoročni (pet godina ili duže)		

IX. JEMSTVA, OSTALE GARANCIJE I PRAVA ZALOGA		
A. Odobrena rezidentima od strane nerezidenata		
B. Odobrena nerezidentima od strane rezidenata		
X. TRANSFERI IZVRŠAVANJA UGOVORA O OSIGURANJU		
A. Premije i isplate životnog osiguranja		
1. Ugovori zaključeni između domaćih društava za osiguranje života i nerezidenata		
2. Ugovori zaključeni između stranih društava za osiguranje života i rezidenata		

B. Premije i isplate kreditnog osiguranja		
1. Ugovori zaključeni između domaćih društava za kreditno osiguranje i nerezidenata		
2. Ugovori zaključeni između stranih društava za kreditno osiguranje i rezidenata		
C. Ostali transferi kapitala po osnovi ugovora o osiguranju		

XI. KRETANJA LIČNOG KAPITALA		
A. Zajmovi		
B. Pokloni i zadužbine		
C. Mirazi		
D. Baštine i nasljeđa		
E. Izmiranje dugova u prethodnoj zemlji prebivališta od strane imigranata		
F. Transferi imovine rezidenata, u slučaju emigracije, u vrijeme njihovog preseljenja ili tokom perioda boravka u inostranstvu		
G. Transferi štednje imigranata u prethodnu zemlju prebivališta tokom perioda boravka		

XII. FIZIČKI UNOS I IZNOS FINANSIJSKIH SREDSTAVA		
A. Vrijednosni papiri		
B. Sredstva plaćanja svake vrste		
XIII. OSTALA KRETANJA KAPITALA		
A. Porezi na nasljedstvo		
B. Naknade štete (gdje se mogu smatrati kapitalom)		
C. Povrati u slučaju otkazivanja ugovora i povrati nepotrebnih plaćanja (gdje se mogu smatrati kapitalom)		
D. Autorski tantijemi: patenti, dizajn, robne marke, itd.		
E. Prenos novca potrebnog za pružanje usluga (nije uključeno pod VI)		
F. Razno		

OBJAŠNJENJA

U svrhe ove nomenklature, sljedeći izrazi imaju značenja koja su im dodijeljena kako je navedeno:

Direktne investicije

Investicije svih vrsta fizičkih lica ili komercijalnih, industrijskih ili finansijskih preduzeća, koje služe za uspostavljanje ili održavanje trajnih i direktnih veza između lica koje obezbjeđuje kapital i preduzetnika ili preduzeća kome se kapital stavlja na raspolaganje kako bi izvršilo privrednu djelatnost. Ovaj koncept stoga mora da se razumije u najširem smislu. Preduzeća pomenuta pod nomenklaturom I-1 uključuju pravno nezavisna preduzeća (supsidijarna društva u punom vlasništvu) i ogranke.

U slučaju preduzeća navedenih pod nomenklaturom I-2, koja imaju status privrednih društava ograničenih akcijama, postoji učešće u smislu direktnih investicija, gdje blok akcija u vlasništvu fizičkog lica drugog preduzeća ili bilo kog vlasnika omogućava dioničaru, putem odredbi nacionalnih zakona u vezi sa privrednim društvima ograničenim akcijama ili na drugi način, da efektivno učestvuje u upravljanju privrednim društvom ili u kontroli nad njim. Dugoročni zajmovi za učešće, navedeni pod nomenklaturom I-3, označavaju zajmove na periode duže od pet godina koji su kreirani u svrhu uspostavljanja ili održavanja trajnih ekonomskih veza. Glavni primjeri koji se mogu citirati su zajmovi koje privredna društva odobravaju svojim supsidijarnim društvima ili privrednim društvima u kojima imaju udio i zajmovi povezani sa sporazumom o podjeli profita. Zajmovi koje odobravaju finansijske institucije u cilju uspostavljanja ili održavanja trajnih ekonomskih veza su takođe uključeni u ovaj naslov.

Investicije u nepokretnosti

Kupovine zgrada i zemljišta i izgradnja zgrada od strane fizičkih lica radi dobiti ili lične koristi. Ova kategorija takođe uključuje prava uživanja, zajedničko pravo upotrebe prolaza i pravo na gradnju.

Uvođenje na berzu ili na priznato novčano tržište

Pristup, u skladu sa posebnom procedurom, za vrijednosne papire i druge prenosive instrumenata u poslovanju, bilo da se kontrolišu zvanično ili nezvanično, na zvanično priznatoj berzi ili na zvanično priznatom segmentu novčanog tržišta.

Vrijednosni papiri kojima se posluje na berzi (kotirani ili nekotirani)

Vrijednosni papiri u poslovanju u kojem se kontrolišu propisima, cijene po kojima su zvanično objavljeni, bilo od strane zvaničnih berzi (kotirani vrijednosni papiri) ili od strane drugih tijela u vezi sa berzom - npr. udruženje banaka (nekotirani vrijednosni papiri).

Emisija vrijednosnih papira i drugih prenosivih instrumenata

Prodaja putem javne ponude.

Plasman vrijednosnih papira i drugih prenosivih instrumenata

Direktna prodaja vrijednosnih papira od strane izdatelja ili konzorcija koji je dobio uputu od izdatelja da ih proda, bez javne ponude.

Domaći ili strani vrijednosni papiri i drugi instrumenti

Vrijednosni papiri prema zemlji u kojoj emitent ima svoje glavno sjedište poslovanja. Sticanje domaćih vrijednosnih papira i drugih instrumenata izdatih na stranom tržištu od strane rezidenata rangira se kao sticanje stranih vrijednosnih papira. Akcije i drugi vrijednosni

papiri sa pravom učešća, uključujući pravo na upis za nove emisije akcija i obveznica. Prenosivi vrijednosni papiri sa rokom dospijeca od dvije ili više godina od emitenata za koje su kamata i uslovi otplate glavnice i plaćanja kamate određeni u vrijeme emisije.

Kolektivne investicije preduzeća

Preduzeća:

- čiji je cilj kolektivna investicija u prenosive vrijednosne papire ili druga kapitalna sredstva koja prikupljaju i koja posluju po principu širenja rizika, i
- čije se jedinice otkupljuju ili isplaćuju, na zahtjev vlasnika, po pravnim, ugovornim ili zakonskim uslovima, direktno ili indirektno, iz sredstava preduzeća. Radnja koju preduzima preduzeće za zajednička ulaganja kako bi osiguralo da se berzanska vrijednost njegovih jedinica znatno ne razlikuje od neto vrijednosti imovine smatraće se ekvivalentom takvog otkupa ili isplate. Takva preduzeća mogu biti osnovana u skladu sa zakonom, tj. u skladu sa ugovornim pravom (kao zajednički fondovi kojima upravljaju društva za upravljanje) ili zakonom o trustovima (kao otvoreni investicioni fondovi) ili u skladu sa statutom (kao investicione kompanije). Za potrebe ove nomenklature, „zajednički fondovi" uključuju i otvorene investicione fondove.

Vrijednosni papiri i drugi instrumenti kojima se uobičajeno trguje na tržištu novca

Trezorski zapisi i drugi prenosivi zapisi, potvrde o depozitu, bankovne mjenice, komercijalni papiri i drugi slični instrumenti.

Kreditni u vezi s poslovnim transakcijama ili pružanjem usluga

Ugovorni trgovinski krediti (predujmovi ili plaćanja u ratama za nedovršenu proizvodnju ili po narudžbi, te produljeni rokovi plaćanja, bez obzira da li to uključuje upis komercijalnih zapisa ili ne) i njihovo finansiranje kroz kredite koje odobravaju kreditne institucije. Ova kategorija takođe uključuje faktoring.

Finansijski zajmovi i krediti

Finansiranje, bez obzira na vrstu, od strane finansijskih institucija, uključujući finansiranje u vezi s poslovnim transakcijama ili pružanjem usluga u kojima ne učestvuje nijedan rezident. Ova kategorija obuhvata takođe stambene kredite, potrošačke kredite i finansijski leasing, kao i kredite za pokriće izdanja vrijednosnih papira.

Rezidenti ili nerezidenti

Fizička i pravna lica prema definicijama koje su date u uredbama za kontrolu razmjene na snazi u svakoj od zemalja članica.

Prihodi od likvidacije (investicija, vrijednosnih papira, itd.)

Prihodi od prodaje uključujući svako povećanje vrijednosti kapitala, iznosa otplate, prihoda od izvršnih presuda, itd.

Fizička ili pravna lica

Kako je definisano nacionalnim pravilima.

Finansijske institucije

Banke, štedionice i institucije koje su specijalizovane za obezbjeđivanje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih kredita, i osiguravajuća društva, građevinska udruženja, investicione kompanije i druge institucije sličnog karaktera.

Kreditne institucije

Banke, štedionice i institucije koje su specijalizovane za obezbeđivanje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih kredita.

Aranžmani primjenjivi na kretanja kapitala (Prilog glavnoj tabeli za praćenje Odjeljak I.A.)

Ograničenja direktnih ulaganja nerezidenata temeljem zakonskih propisa za konkretni sektor

Sektor	Nacionalno zakonodavstvo (referentni broj, datum stupanja na	Upravni organ/nadležno ministarstvo	Opis relevantnih odredbi/pravnih navoda (zabrane, ograničenja, procedure za odobrenja ili licenciranje bez obzira na moguće opravdanje)	Napomene (npr. moguće opravdanje za ograničenje u svjetlu rezervacija navedenih u dodacima Sporazumu ili zakonodavstvom u pripremi)
Primjer: Poštanske usluge	Zakon o poštanskim uslugama, Zakon br. /godina, Sl.gl. str., datum stupanja na snagu	Ministarstvo	Odjeljak x, § y Zakona o poštanskim uslugama predviđa - ograničenje od x % stranog učešća, - postupak odobrenja uključujući sljedeće kriterije:...	Nacrt zakona predviđa sljedeće izmjene i dopune a trenutno je u parlamentarnoj proceduri.
Poljoprivreda				
Alkohol				
Bankarstvo				

Napomena: Ovo je indikativan i ne nužno konačan popis. Sektore koji se izričito ne spominju treba citirati u posljednjem redu pod "Ostalo"

Klađenje (vidjeti i kockanje, lutrije)				
Emitovanje				
Brokerstvo				
Proizvodi od kafe				
Građevinske usluge				
Energetika i proizvodnja energije				
Ribarstvo				
Šumarstvo				
Kockanje (vidjeti i lutrije)				
Hoteli				
Lov				

Uvezena roba i usluge (npr. agencije)				
Osiguravajuća društva				
Investicijska društva				
Uređenje građevinskog zemljišta				
Lutrija				
Pravne/notarske usluge				
Društva za upravljanje				
Masovni mediji (vidjeti i štampane medije)				
Rudarstvo				
Narkotici				
Nacionalna sigurnost i odbrana				

Prirodni rezervati				
Prirodni resursi				
Poštanske usluge				
Štampani mediji (vidjeti i masovne medije)				
Eksploatacija				
Sigurnosne usluge				
Berza/vrijednosni papiri				
Telekomunikacije				
Visoko obrazovanje				
Duhan				

Transport (vazdušni, vodeni, željeznički i ostali te povezane usluge)				
Ostalo (npr. privatizovane kompanije/posebna prava)				